Beležke ob knjigah

Delo, zdravje in starost

Spisala dr. Stane Lajevec in dr. Dušan Reja. Izdala Prešernova družba kot izredno knjigo za leto 1958. Knjiga obsega 124 strani.

Prvi del knjige »Delo in zdravje« je napisal dr. Stane Lajevec, naš znani strokovnjak za industrijsko higieno. Avtor pravi, da je pri nas z vse večjim razvojem industrije nastala tudi nujna potreba po novi panogi medicine — po medicini dela. V zelo izčrpni in poljudni obliki opisuje delovne pogoje, ki lahko v večji ali manjši meri vplivajo na zdravje delavca in na njegovo storilnost. Obravnava organizacijo zdravstvene, higienske in socialne službe v podjetju, ki mora nuditi zaposlenim nadzorstvo in strokovno pomoč. To so predvsem obratna ambulanta, oddelek za varnost pri delu, socialno delo v podjetjih in komisija za higiensko in tehnično zaščito pri delu. Nemajhno vlogo pa morajo prevzeti tudi sindikalne organizacije, ki morajo biti pobudnice, da se novi zakoni in predpisi tudi izvajajo v korist varstva delavcev.

Pri opisu poklicnih bolezni, ki nastanejo pri izvrševanju poklicnega dela, pa avtor navaja vzroke, ki lahko povzročijo akutna ali kronična poklicna obolenja. Posebej obravnava varstvo žene in mladine pri delu, zaposlovanje šibkih in kroničnih bolnikov, rekonvalescentov in invalidov, kar imenuje socialno razdelitev dela in posebno skrb za posameznika.

V drugem delu knjige »Za zdravo in lepo starost« pa piše dr. Dušan Reja, kako naj s pravilnim načinom življenja človek že zamlada skrbi, da bo zdrav in zadovoljen preživljal svoja stara leta in se starosti ne bo bal.

Danes se širom po svetu posveča mnogo pozornosti življenjskim razmeram nasploh, obenem pa tudi telesnemu in duševnemu zdravju človeka, in to vse od dojenčka pa do otroka in mladine ter odraslih ljudi. Po vseh civiliziranih deželah je razen tega čedalje večje pažnje deležen tudi problem starih ljudi, katerih odstotek postopoma narašča zaradi povprečno daljše življenjske dobe posameznika. Naši socialistični etiki to vprašanje še posebej nalaga dolžnost, da v starem človeku ne vidi zgolj nekoga, ki je odslužil, temveč člana skupnosti, ki je za družbo svoj čas prav tako ustvarjal in doprinesel svoj delež in ji je na starost s svojimi bogatimi izkušnjami še vedno lahko v korist.

V poglavjih: Kako se staramo, Nekaj značilnih potez pri starih ljudeh, Kakšni naj bi bili domovi za stare ljudi in O zdravem življenju na stara leta avtor v zelo poljudni obliki razpravlja o osnovnih načelih oziroma smernicah, po katerih naj bi se ravnali ljudje, ko prestopijo prag življenjske zrelosti. Ob koncu pa avtor opozarja, da se moramo na to obdobje življenja pripravljati že mladi in že tedaj nalagati kapital, ki nam bo donašal bogate obresti v zdravi in srečni starosti.

N. J.

Posledice tuberkuloze v gospodarstvu Slovenije

Spisal Jožko Nograšek. Založil Glavni odbor Rdečega križa Slovenije. Knjiga obsega 94 strani in stane din 400.—.

Avtor je s pomočjo statističnega gradiva — s tabelami in grafikoni — prikazal obolevanje ljudi za tuberkulozo v Sloveniji. Že dolgo je znano, da je tuberkuloza izrazit socialnomedicinski problem, zato jo moramo obravnavati tudi z gospodarskega vidika države in jo presojati glede na to, kakšni so stroški za njeno zdravljenje in zatiranje in kakšno invalidnost povzroča.

Avtor nadalje ugotavlja, da smo pri zdravljenju tuberkuloze dosegli pomembne uspehe in razmeroma velik napredek. Vsa skrb pa je doslej veljala predvsem vprašanju, kako odkriti obolele, kako jih pozdraviti in spet vključiti v družbeno življenje. Važnejša in prva skrb zdravstvene službe pa mora biti, kako ohraniti ljudi zdrave in kako jih v odpornosti toliko utrditi, da ob srečanju s to boleznijo ne bodo klonili.

Knjiga nam nazorno prikazuje stanje tuberkuloze v Sloveniji in pa finančna bremena, ki jih ta bolezen nalaga našemu gospodarstvu. Zato se bo ob celi vrsti konkretnih podatkov pač moral zamisliti vsak zdravstveni delavec in se tem bolj zavedati velike odgovornosti, ki jo ima nasproti družbi pri zatiranju te socialne bolezni.

N. J.

Ljubezenska čustva in odnosi

Tako se glasi naslov tretje knjige, ki zaključuje dr. Žlebnikovo delo »Ljudje med seboj«. Knjigo je izdala Zveza prijateljev mladine in stane din 550.—.

V tej knjigi je avtor dr. Leon Žlebnik ciklusu radijskih predavanj »O odnosih pred zakonom« dodal še obsežno novo gradivo, ki obravnava aktualna vprašanja in odnose »V zakonu«. V uvodu pravi, da je svoje delo gradil na opazovanju in analizi življenjskih pojavov, na proučevanju anketnega gradiva in individualnih izkušenj, pridobljenih v stikih z ljudmi, ki so se želeli posvetovati o svoji intimni problematiki. K delu je avtorja gnalo spoznanje, da je pri naši mladini še vse premalo jasnosti in tudi premalo pravilnih občutij, ki zadevajo odnose med fantom in dekletom oziroma možem in ženo.

Posebno poglavje velja razmerju med možem in ženo, prijateljstvu, tovarištvu in zaupanju. Tu se dotakne vseh problemov, ki v večji ali manjši meri odločajo o harmoničnem zakonskem in družinskem življenju. S tem v zvezi razpravlja o najrazličnejših problemih, kot so n. pr. ljubezen, spolnost, ljubosumnost in zakonski spori, ki jim je lahko vzrok materialno vprašanje, premajhna ali prevelika skrbnost, neskladnost, nezvestoba, seksualna frigidnost in impotenca. Končno obravnava tudi etiko v zakonu in se ustavlja ob važnih elementih, kot so lepota, vljudnost, pohvala, skrb za telesno zunanjost, osebna higiena — same življenjsko pomembne stvari, ki tudi prispevajo k ohranitvi ljubezni in dobrih odnosov v zakonu.

S to knjigo, ki je tudi sama zase zaključena celota, je dr. Žlebnik zajel dolgo vrsto etičnih in splošno človeških problemov, ki vzporedno z razvojem naše družbene in moralne zavesti vedno silneje zahtevajo odgovorov in rešitve.

N. J.

Spočetje po naši volji ali kontracepcija

Napisal dr. France Novak, predstojnik Ginekološko-porodniške klinike v Ljubljani. Izdala Založba »Naša žena«. Knjižica obsega 47 strani in stane din 60.—.

Avtor v razumljivih besedah pove ženam, kako naj živijo, da bodo zanosile in tudi rodile samo takrat, ko si to same žele. S tem bodo tudi preprečile, da bi posegale po upravičeno prepovedanem splavu, ki je za vsako ženo škodljiv. To pojasnjuje in utemeljuje avtor s številnimi primeri vseh tistih bolezni, ki za njimi obolevajo žene zaradi splavov.

Avtor navaja v knjižici prednosti kontracepcije, kakšna so zadevna sredstva in kdo jih lahko dobi. Besedilo ponazarjajo poučne slike ženskih rodil in ravnanja z diafragmo. V dodatku so navedene ustanove, kjer že poslujejo kontracepcijske posvetovalnice. Medicinske sestre na terenu naj to knjižico ženam priporočajo, ker bo poučenost žena v tem pogledu preprečila marsikatero zdravstveno in socialno gorje.

N. J.

Vaspitanje deteta

Spisala dr. V. Matić in dr. M. Jojić. Izdala Biblioteka tehničke knjige Beograd. Cena din 250.—.

Avtorja načenjata problem otrokove vzgoje že z vprašanjem: »Ali ste pripravljeni za zakon«? Vloga očeta in matere pa se začne že v nosečnosti žene, ko svojega otroka šele pričakujeta. Vsebina knjige obravnava vse probleme, ki posredno ali neposredno vplivajo na razvoj otrokovega življenja in njegove vzgoje. S to knjigo avtorja želita staršem dati potrebne nasvete, jim pokazati, kako škodljivo je pretiravanje v kateri koli smeri, in jih opozoriti na veliko in važno vlogo, ki jo imajo pri vzgoji otroka.

N. J.

Malice in še kaj

Knjižico, ki smo jo že dolgo pogrešali, je Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani izdal z namenom, da bi v mlečnih kuhinjah, po šolah in počitniških letovanjih pripravljali bolj pestre malice iz živil, ki jih imajo na razpolago od mednarodne pomoči.

Dobro vemo, da so šolske malice kajkrat močno enolične in jih otroci tu pa tam celo odklanjajo, čeprav so jih potrebni. V navedeni knjižici imamo zdaj vrsto receptov za malice, in to predvsem iz živil, ki jih imamo na razpolago od mednarodne pomoči. Opisane so razne mlečne pijače z medom, karamelo, sadnimi sokovi, z jagodičjem in tolčeno smetano iz mleka v prahu. Posebno poglavje obravnava jogurte z raznimi dodatki (sadjem, orehi, sadnimi sokovi), namaze iz skute, marmelade, iz jetrc, mesa in zelenjave.

Navodila v tej knjižici bodo znatno olajšala pripravljanje čimbolj pestre, okusne in zdrave hrane za naše otroke. Zato naj bi to knjižico poznala vsaka medicinska sestra, saj ji bo dober pripomoček, ko bo utirala pota novim, zdravim prehrambnim navadam. Cena knjižice je din 50.—.

N. J.

Istina o raku

Spisal Charles S. Cameron. Izdalo Novinarsko izdavačko preduzeće Zagreb. Ilustrirana knjiga obsega nad 300 strani in stane din 800.—.

Avtor, znanstvenik mednarodnega ugleda in uvaževani raziskovalec raka, je danes eden najbolj znanih zdravnikov publicistov Amerike. V tej knjigi zatrjuje, da je rak ozdravljiv, če ga le pravočasno odkrijemo. S tem pa mnogim pomagamo, da se iznebijo strahu pred rakom. Knjiga podaja tisto praktično znanje, ki nam je potrebno, če hočemo raka pravočasno spoznati in se ga varovati.

Najprej razpravlja avtor o bistvu raka in njegovih vzrokih in pa o napačnih mnenjih, ki so razširjena o tej bolezni. Zatem sledi prvi del knjige s poglavji o diagnosticiranju in zdravljenju raka ter o najnovejših dognanjih in sodobnih terapevtičnih posegih. V drugem delu knjige podrobno razpravlja o raku kože, ustnice in sluznice v ustih, o raku grla, požiralnika in želodca, o raku v tankem in debelem črevesju, na dojki, maternici, pljučih in prostati. Nato obravnava raku slične bolezni in raka pri otrocih. O raku pri otrocih pravi, da je relativno redko obolenje, pa spet ne tako zelo redko, kot se navadno misli.

N. J.

Zdravstveno prosvećivanje sastavni dio rada svakog zdravstvenog radnika i celokupne zdravstvene službe

je knjižica 50 strani, ki jo je izdal Centralni higienski zavod LR Bosne in Hercegovine ob III. kongresu preventivne medicine v Beogradu.

Da bi dobil mnenja zdravstvenih delavcev, je časopis »Život i zdravlje« načel diskusijo o zdravstveni prosveti in vzgoji v zdravstvenih ustanovah. Na podlagi te ankete se v brošurici vrstijo zelo zanimivi in aktualni članki. V članku »Bolnice in ostala zdravstvena služba lahko več in uspešneje doprinaša k

dvigu zdravstvene kulture in ljudskemu napredku« razpravlja prof. Gojko Momić, kako se lahko organizira zdravstvenovzgojno delo z bolniki in kdo mora to delo opravjati. Nadaljnjo vsebino knjižice najbolje nakazujejo že naslovi člankov, kot so: Vsi tisti, ki zdravijo, so dolžni tudi zdravstveno prosvetljevati — To delo bo hitro postalo popularno — Z zdravstveno vzgojo bolnikov bomo še bolj dvignili zdravstveno kulturo ljudstva — Možnosti za zdravstveno prosveto so tudi v ambulantah — Šolska poliklinika je že zdavnaj začela z zdravstveno vzgojo — Poleg prezaposlenosti se še lahko najde tudi čas za kontakt z bolniki — Poleg recepta za zdravilo je potreben tudi recept za knjigo — Verujem, da je prišel čas, ko bo vsem zdravstvenim ustanovam predpisano, da skrbe tudi za zdravstveno prosveto in vzgojo — Sarajevske bolnice so sprejele zdravstveno vzgojo v sestavni del zdravljenja — Treba je rešiti finančno vprašanje zdravstvene vzgoje — Zdravstveni domovi morajo postati zdravstvenoprosvetni centri. Vsi ti članki dajejo kratko orientacijo v smislu navedenih naslovov.

Težnja Centralnega higienskega zavoda LR Bosne in Hercegovine, da se začne in stalno razvija zdravstvenovzgojno delo pri bolnikih takrat, ko se zdravijo v bolnici, je dala pozitivne rezultate. Javnost je sprejela kot koristno iniciativo in je naletela na ugoden odmev tudi v dnevnem tisku. Za zaključek so na zadnji strani knjižice ponatisnjeni citati iz člankov v republiškem in centralnem tisku.

N. J.

Obzo

PROBLEMI (

Ob II. mednaro(socialno medicino na sestala delovna skup gim obravnavala tud tologije in geriatrije.

Najprej dve defini gija je znanost, ki pri človeku; geria tična veja medicine, ki se ukvarja z zdravljenjem starcev (podobno kot pediatrija, ki zdravi otroke).

Iz omenjene obravnave izvemo naslednje:

Holandec R. J. van Zonneveld je o tem problemu govoril nekako takole: Geriatrija je spričo velikega naraščanja starih ljudi postala v Zahodni Evropi in Ameriki najvažnejši problem socialne medicine in ljudskega zdravstva v omenjenih deželah. To poglavje ljudskega zdravja nas zaradi ljudske blaginje sili do največjih naporov. Geriatrija

je, ki ga zdravniki splošne akor ne bodo mogli sami re- morali sodelovati zdravniki, nacionalni ekonomi in javna a služba. Zaradi tega je nujno, vsaki univerzi ustanovi v ta eben inštitut. Le-ta naj bi prizadevanja vseh, ki se uba- blemom staranja, in zbiral tudi vsa spoznanja in izkušnje iz več panog medicine.

Znanje študentov medicine o gerontoloških vprašanjih je vznemirljivo majhno. Zato bi morali predavatelji posameznih kliničnih predmetov upoštevati tudi gerontologijo in jo vključevati v svojo stroko. Profesor, ki bi obvezno predaval samo o gerontologiji, pa bi moral biti v zvezi z vsemi klinikami in teoretičnimi zavodi ter se o vprašanjih gerontologije posvetovati tudi s profesorji nemedicinskih fakultet. Študente medicine bi morali opozarjati ne samo na medicinsko, marveč tudi na biološko in